

Quick scan flora en fauna

Havenweg 1 te Ossendrecht

23 oktober 2017

Colofon

© 2017 Laneco

Projectnummer: 84.17.08

Contact:

Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

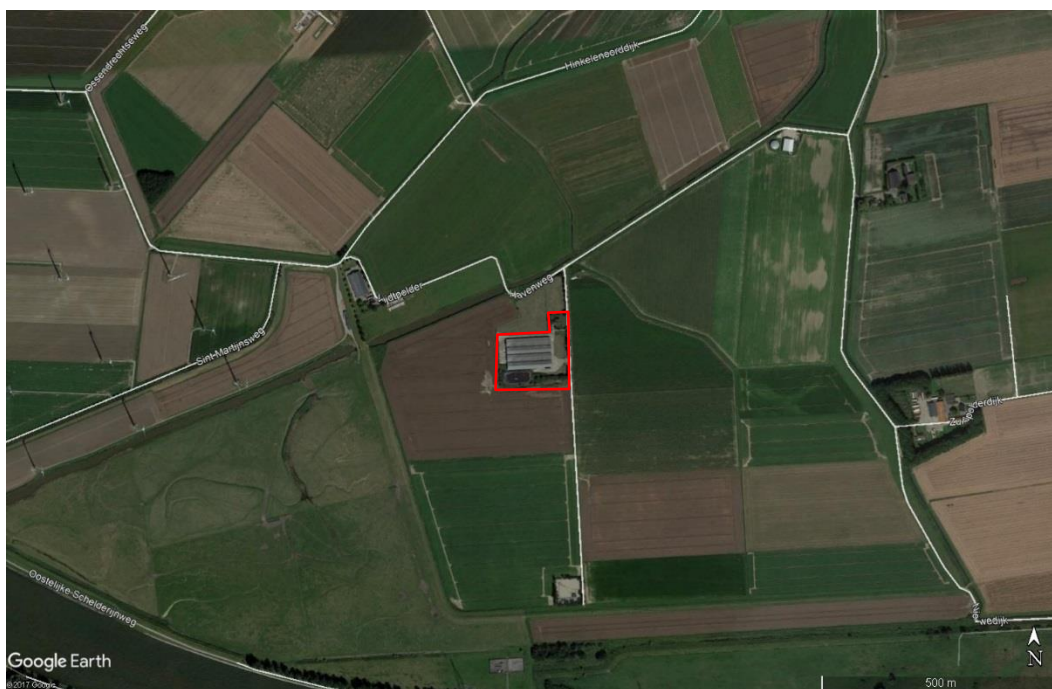
INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	8
2.1	NATUURNETWERK NEDERLAND	8
2.2	WET NATUURBESCHERMING	8
3	TOETSING.....	12
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
3.2	NATUURNETWERK BRABANT	12
3.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	13
3.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	13
3.5	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN.....	13
4	CONCLUSIE.....	19
4.1	NATUURNETWERK BRABANT	19
4.2	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	19
4.3	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN	19
4.4	WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING	20
4.5	CONSEQUENTIES	20
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	21

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Havenweg 1 te Ossendrecht (gemeente Woensdrecht) is de realisatie van een mestsilo voorzien. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken is een wijziging in het bouwvlak voorzien en is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (rode lijn) aan de Havenweg 1 te Ossendrecht (ondergrond: Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGROPEN

Havenweg 1 ligt in het buitengebied van Ossendrecht (gemeente Woensdrecht, provincie Noord-Brabant). Het erf ligt in een uitgestrekt en open agrarisch gebied met verspreid staande agrarische bedrijven, waar nauwelijks opgaande groenstructuren

aanwezig zijn. Ten noorden en ten oosten van het plangebied liggen de watergangen de Kil en de Koeikreek.

Het plangebied wordt gevormd door een boerenerf waarop een woonhuis en vier aaneengeschakelde stallen staan. Aan de zuidwestkant bevindt zich een mestopslag in de vorm van een mestzak. Opgaande begroeiing is alleen aanwezig aan de oostelijke en zuidelijke buitenranden van het erf en ten westen van de huidige mestopslag. De bomen in de houtsingels hebben een stamdoorsnede van maximaal 15 – 20 cm. Aan de oost- en de zuidkant ligt een verruigde, voedselrijke grasvegetatie. Permanent waterhoudende watergangen zijn niet aanwezig, alleen aan de zuidkant van het plangebied liggen twee droogstaande greppels.

Indrukken van het plangebied: locatie waarop de aanleg van de mestsilo is voorzien (linksboven); om de aanleg mogelijk te maken moet de houtsingel aan de zuidkant van het erf worden verwijderd (rechtsboven); huidige mestopslag (linksonder); om de ontwikkeling mogelijk te maken wordt het oostelijke deel van het bouwblok (rechtsonder) verplaatst naar de ingreeplocatie (foto's: Laneco).

Ter vervanging van de mestzak wordt aan de zuidoostkant van het plangebied een mestsilo gebouwd. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken wordt een deel van de aan de zuidkant gelegen houtsingel verwijderd en wordt geschoven met het bouwvlak (zie tekening op de volgende pagina). Er worden geen gebouwen gesloopt en ook vindt er geen uitbreiding plaats van de overige bebouwing of het aantal gehouden dieren.

Situatietekening van de nieuwe indeling van het perceel aan de Havenweg 1 te Ossendrecht. De rood ingekleurde vlakken zijn nu aangewezen als bouwvlak. Om de bouw van de mestsilo mogelijk te maken, wordt deze bouwvlakken verplaatst naar het rood omlijnde vlak.

2 WETTELIJK KADER

2.1 NATUURNETWERK NEDERLAND

Een vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Overige beleidskaders

Naast het NNN kunnen ook andere provinciale en gemeentelijke beleidskaders van toepassing zijn in het plangebied. Ook deze beleidskaders zijn niet verankerd in natuurwetgeving, maar dienen wel een rol te spelen in de planologische afweging.

2.2 WET NATUURBESCHERMING

2.2.1 *Onderdeel gebiedsbescherming – Natura 2000*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Wet Natuurbescherming die per 1 januari 2017 van kracht is geworden. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 *Onderdeel houtopstanden*

Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming heeft als doel bossen te beschermen en de bestaande oppervlakte bos- en houtopstanden in Nederland in stand te houden. Kort gezegd, alles wat bos is, moet bos blijven. Indien een houtopstand onder de Wet Natuurbescherming valt en deze gekapt gaat worden, moet een kapmelding worden gedaan. Ook verplicht de Wet Natuurbescherming om de betreffende grond binnen 3 jaar opnieuw in te planten, de zogenaamde herplantplicht. Als bos definitief gekapt wordt, zal een ontheffing of compensatie van deze herplantplicht verleend moeten worden. De herplantplicht is niet van toepassing voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Houtopstanden vallen onder de Wet Natuurbescherming als het zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend betreffen die:

- buiten de bebouwde kom-boswet liggen
- een oppervlakte hebben van 10 are of meer
- rijbeplantingen die meer dan twintig bomen omvatten, gerekend over het totaal aantal rijen

2.2.3 Onderdeel soortbescherming

Wettelijk kader

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet Natuurbescherming bepalend. De Wet Natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime (zie paragraaf 2.2.2), als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- Soorten van de Vogelrichtlijn:
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- Nationaal beschermde soorten:
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op een biotoopinschatting door een ecoloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 2016), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 3 oktober 2017 heeft een ecoloog van Laneco het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 NATUURNETWERK BRABANT

Het plangebied ligt niet in of direct aangrenzend aan het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De dichtstbijzijnde NNB-gebieden, liggen op circa 200 meter ten noorden en 250 meter ten westen van het ingreeplocatie en bestaan respectievelijk uit een dijktaalud tussen het agrarisch gebied en een slikkengebied in Zeeland en de Kil en de Koeiekreek. Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNB verloren.

In de provincie Noord-Brabant dient ook te worden getoetst of er effecten optreden op stikstofgevoelige habitats binnen de NNB. De ingreep bestaat uit de nieuwbouw van een mestsilo. De huidige mestopslag in de vorm van een mestzak komt hierdoor te vervallen. Aangezien er geen bedrijfsuitbreiding plaatsvindt, er niet meer dieren worden gehouden en de mest wordt opgeslagen in een dichte silo, is er geen sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak. Negatieve effecten op het NNB worden dan ook niet verwacht.

Overige beleidskaders

Het plangebied is in het Natuurbeheerplan (NBP) van de provincie Noord-Brabant aangeduid als *Open akkerlandschap klei / Natte dooradering*. Aangezien het NBP geen bindende regels of verplichting bevat voor burgers, zijn er voor de voorgenomen ingreep geen consequenties te verwachten in het kader van het NBP. De gemeente Woensdrecht heeft wel om een landschappelijke inpassing van de ruimtelijke plannen gevraagd. Hiervoor wordt een apart landschapsplan opgesteld. Overige beleidskaders zijn niet van toepassing.

3.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied te Ossendrecht ligt op respectievelijk circa 2,2 en 3,4 kilometer afstand van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Westerschelde en Saeftinghe' en 'Brabantse Wal'. Andere Natura 2000-gebieden, zoals de 'Markiezaat' liggen op meer dan 6 kilometer afstand van het plangebied. De ingreep bestaat uit de nieuwbouw van een mestsilo; de huidige mestopslag in de vorm van een mestzak komt hierdoor te vervallen. Door deze ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Externe effecten, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling, op Natura 2000-gebieden kunnen bij de aanlegfase en de ingebruikname van de silo gezien de afstand worden uitgesloten. Aangezien er geen bedrijfsuitbreiding plaatsvindt, er niet meer dieren worden gehouden en de mest wordt opgeslagen in een dichte silo, is er geen sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden dan ook uitgesloten.

3.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

De te kappen houtsingel heeft een oppervlakte van minder dan 10 are en maakt onderdeel uit van een erfsingel. Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

3.5 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTEN

In het kader van de Wet Natuurbescherming onderdeel soorten moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of versterking van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.5.1 Vaatplanten

Het plangebied en de ingreeplocatie bestaan uit een voedselrijke en sterk door mensen beïnvloed milieu, met soorten als akkerdistel (*Cirsium arvense*), grote brandnetel (*Urtica dioica*), paardenbloem (*Taraxacum officinale*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*) en speerdistel (*Cirsium vulgare*). Beschermde soorten vaatplanten zijn over het

algemeen gebonden aan specifieke standplaatsen in natuurgebieden of op (graan)akkers; dergelijke habitats zijn op de intensieve, voedselrijke en deels verharde ingreeplocatie niet aanwezig. Strikt beschermde plantensoorten worden dan ook niet verwacht binnen het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde plantensoorten zijn daarom uit te sluiten.

3.5.2 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is aan de zuidkant van het plangebied een haas (*Lepus europaeus*) waargenomen. Ook kunnen in en in de (ruime) omgeving van het plangebied andere nationaal beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), ree (*Capreolus capreolus*), vos (*Vulpes vulpes*) en verschillende algemeen voorkomend soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 2016; [www.verspreidingsatlas.nl/ zoogdieren](http://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren)). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Vanaf 1 oktober 2017 is de provinciale vrijstelling voor bunzing, hermelijn en wezel niet meer van toepassing in de provincie Brabant en gelden dezelfde voorwaarden als overige nationaal beschermde soorten (paragraaf 3.10 Wet natuurbescherming). Bunzing, hermelijn en wezel hebben een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende dekking in de vorm van bosjes, houtwallen, houtstapels of heggen. Het plangebied ligt een volledig open polder, waar opgaande begroeiing die zorgt voor voldoende dekking zeer beperkt aanwezig is. De houtsingel aan de zuidkant van het erg is beperkt van oppervlakte, wordt omgeven door kale akkers en staat niet in verbinding met andere groenstructuren. Vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen worden dan ook niet verwacht binnen de ingreeplocatie.

Van de overige niet-vrijgestelde nationaal beschermde zoogdiersoorten is uit de ruime omgeving van het plangebied (o.a. de Brabantse Wal) het voorkomen bekend van boommarter (*Martes martes*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) (Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Aangezien er geen bomen met eekhoornnesten of (grote) holtes zijn aangetroffen in en rondom het plangebied kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten. De bomen in de houtsingel rondom het plangebied vormen ook niet een dermate groot aaneengesloten element dat het een belangrijke verbinding of onderdeel van het leefgebied zal zijn.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van bever (*Castor fiber*) (www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren). Deze soort leeft in de overgangsgebieden tussen water en land, zoals moerassen en langs beken, rivieren en kanalen, waarbij de aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken een vereiste is. Het plangebied ligt in een volledig open polderlandschap, waardoor het voorkomen van bever in het plangebied is uitgesloten. Van andere Europees beschermde zoogdiersoorten zijn geen waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied. Deze soorten worden hier vanwege het ontbreken van geschikte habitats ook niet verwacht.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van niet-vrijgestelde nationaal en Europese beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op beschermde zoogdieren zijn daarom uit te sluiten. Van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten mogen de verblijfplaatsen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een provinciale vrijstelling worden aangetast.

3.5.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en daarom strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997; Broekhuizen *et al.*, 2016; www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren) komen in de (ruime) omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), grijze grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de franjestaart, rosse vleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis verblijven in zowel gebouwen als bomen en de gewone dwergvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied is vanwege de ligging in een uitgestrekt open agrarisch landschap niet van bijzondere betekenis voor vleermuizen. Het is niet uit te sluiten dat een algemene soort, zoals gewone dwergvleermuis, het plangebied incidenteel gebruikt als foerageergebied, maar dit is niet van essentieel belang. Ook heeft de te kappen houtsingel geen functie als (essentiële) vliegroute, vanwege de geïsoleerde ligging in een verder overwegend open landschap. Effecten op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes worden dan ook uitgesloten.

Verblijfplaatsen

De bebouwing op het erf is potentieel geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, hier worden echter geen werkzaamheden uitgevoerd. Op de ingreeplocatie zijn geen gebouwen aanwezig, waardoor verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten hier kunnen worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in en rondom het plangebied onderzocht op holtes. De bomen zijn beperkt van omvang en bevatten geen holtes die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Verblijfplaatsen van boombewonende soorten kunnen daarom ook worden uitgesloten. Door de bouwvlakvergroting worden geen (potentiele) verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast.

3.5.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten houtduif (*Columba palumbus*), torenvalk (*Falco tinnunculus*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) gehoord en gezien. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Wet Natuurbescherming. Aantasting van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd.

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Roofvogels zoals buizerd en sperwer (*Accipiter nisus*) kunnen broeden in bomen langs agrarische kavels. Broedplaatsen van deze en andere soorten roofvogels kunnen gezien de afwezigheid van horsten (nesten), worden uitgesloten. Ook zal het plangebied niet van essentieel belang zijn als foerageer- of rustgebied voor deze soorten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op een boerenerf voor kunnen komen zijn de gebouwbewonende gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus. Aangezien er geen ingrepen aan gebouwen worden uitgevoerd, kunnen effecten op

(potentiele) vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus worden uitgesloten. Bovendien zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen waargenomen, waardoor de aanwezigheid van essentiële schuilplaatsen in de te kappen houtsingel ook wordt uitgesloten.

Verder is uit de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van ransuil (*Asio otus*) en steenuil (www.vogelatlas.nl). Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom het plangebied geen nesten, roestende individuen of sporen (kalksporen en braakballen) van ransuil, steenuil of andere uilensoorten waargenomen. Het erf ligt in een uitgestrekt open agrarisch landschap dat hoofdzakelijk in gebruik is als akkerbouw, waardoor er nauwelijks geschikt foerageergebied aanwezig is voor deze soorten. Vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van ransuil en steenuil binnen het plangebied kunnen worden uitgesloten.

In de te kappen houtsingel zijn geen nesten aangetroffen van categorie 5-soorten, zoals bijvoorbeeld ekster en zwarte kraai. Indien deze soorten toch nestelen in de te kappen houtsingel, dan zijn er alternatieve broedplaatsen aanwezig in de houtsingel ten oosten van het plangebied en in opgaande begroeiing rondom de nabij gelegen erven. Omdat er in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels, zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen in het plangebied en deze worden hier ook niet verwacht. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen kunnen effecten op beschermde vogelsoorten worden uitgesloten.

3.5.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand). In en direct rondom het plangebied zijn geen permanent waterhoudende watergangen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van voortplantingswater van amfibieën kan worden uitgesloten. Wel zijn er op de ingreeplocatie geschikte overwinteringsmogelijkheden aanwezig voor algemene soorten amfibieën, zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*). Voor deze soorten geldt in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling een vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de Brabantse Wal ten oosten van het plangebied is het voorkomen bekend van diverse beschermde soorten amfibieën, zoals alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*), heikikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), rugstreeppad

(*Epidalea calamita*) en vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) (Van Delft & Schuitema, 2005; Creemers & Van Delft, 2009; www.ravon.nl; www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen). Vanwege het ontbreken van permanent waterhoudende watergangen in en direct rondom het plangebied, kan de aanwezigheid van voortplantingswater van deze beschermde soorten worden uitgesloten. De Koeikreek en de Kil die ten noorden en ten oosten van het plangebied liggen zijn ongeschikt voor deze soorten door de steile oevers, de voedselrijkdom en de waarschijnlijke aanwezigheid van vissen. Ook heeft het plangebied voor deze soorten, waarvan het landhabitat over het algemeen op korte afstand van het voortplantingswater ligt, geen andere essentiële functie zoals bijvoorbeeld overwinteringsgebied. Effecten op beschermde amfibieënsoorten worden daarom niet verwacht.

Aangezien rugstreeppad wel in staat is om gebieden snel te koloniseren, dient voorkomen te worden dat deze soort zich alsnog vestigt op de ingreeplocatie door het treffen van maatregelen: voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braaklegging in de periode april tot oktober.

3.5.6 Reptielen

Van de Brabantse Wal ten oosten van het plangebied is het voorkomen bekend van de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*). Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving. De meeste reptielensoorten houden zich voornamelijk op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen), dergelijke situatie ontbreken in het plangebied. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat, worden er geen reptielen binnen het plangebied verwacht. Effecten op reptielen kunnen dan ook worden uitgesloten.

3.5.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van watergangen op de ingreeplocatie, zijn effecten op beschermde vissoorten uit te sluiten.

3.5.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Havenweg 1 te Ossendrecht (gemeente Woensdrecht) is ter vervanging van de huidige mestopslag de nieuwbouw van een mestsilo voorzien. Om dit op de gewenste plek mogelijk te maken is verplaatsing van een bestaand bouwvlak voorzien en wordt een deel van een houtsingel gekapt. Voor de werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 NATUURNETWERK BRABANT

Het plangebied ligt niet in of direct nabij het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Door het uitvoeren van de werkzaamheden gaat geen oppervlakte aan NNB verloren. Ook is er geen sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak. Negatieve effecten op het NNB worden dan ook niet verwacht.

Overige beleidskaders

Het plangebied is in het Natuurbeheerplan (NBP) van de provincie Noord-Brabant aangeduid als *Open akkerlandschap klei / Natte dooradering*. Aangezien het NBP geen bindende regels of verplichting bevat voor burgers, zijn er voor de voorgenomen ingreep geen consequenties te verwachten in het kader van het NBP. De gemeente Woensdrecht heeft wel om een landschappelijke inpassing van de ruimtelijke plannen gevraagd. Hiervoor wordt een apart landschapsplan opgesteld. Overige beleidskaders zijn niet van toepassing.

4.2 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied te Ossendrecht ligt op circa 2,2 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Door de geplande ontwikkeling gaat geen oppervlakte aan Natura 2000-gebied verloren. Externe effecten, zoals geluid, licht, menselijke aanwezigheid en trilling, op Natura 2000-gebieden kunnen bij de aanlegfase en de ingebruikname van de silo worden uitgesloten. Aangezien er geen bedrijfsuitbreiding plaatsvindt, er niet meer dieren worden gehouden en de mest wordt opgeslagen in een dichte silo, is er geen sprake van een toename aan uitstoot van stikstof/ammoniak. Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden dan ook uitgesloten.

4.3 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL HOUTOPSTANDEN

De te kappen singel heeft een oppervlakte van minder dan 10 are en maakt onderdeel uit van de erfsingel. Het onderdeel houtopstanden van de Wet Natuurbescherming is dan ook niet van toepassing.

4.4 WET NATUURBESCHERMING – ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Wet Natuurbescherming dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfsplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

Voor een aantal mogelijk in (de omgeving van) het plangebied voorkomende nationaal beschermde soorten zoals egel, haas, konijn, ree, vos, spitsmuizen en muizen, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt een provinciale vrijstelling voor het aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Op basis van de verspreidingsgegevens, de aanwezige habitattypen en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten worden er van de overige (niet vrijgestelde) nationaal of Europees beschermde planten- en/of diersoorten geen groeiplaatsen, verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van het leefgebied verwacht op de ingreeplocatie. Nader onderzoek naar eventueel binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten is dan ook niet nodig. Zoals al eerder vermeldt, kunnen nesten van vogels worden verstoord als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

4.5 CONSEQUENTIES

Twee algemene voorwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming zijn altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden, zoals graafwerkzaamheden en het verwijderen van begroeiing, starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

Verder zijn er aanbevelingen ten aanzien van rugstreeppad. Deze soort wordt nu niet verwacht binnen het plangebied, maar kan het plangebied tijdens de ontwikkelfase wel koloniseren. Daarom dient voorkomen te worden dat rugstreeppad zich alsnog vestigt binnen het plangebied door het treffen van maatregelen: voorkom het ontstaan van waterhoudende laagtes en beperkt braaklegging in de periode april tot oktober.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Delft, J.J.C.W. & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen.

Websites:

<http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.verspreidingsatlas.nl/amfibieen

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

www.vleermuis.net

www.vogelatlas.nl